

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

29.9.2010

B7-0542/2010

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos-
Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai
pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį

dėl Pasaulinės kovos su mirties bausme dienos

**Richard Howitt, Véronique De Keyser, Ana Gomes, Raimon Obiols,
Marc Tarabella**
S&D frakcijos vardu

RE\832602LT.doc

PE450.365v01-00

LT

Susivieniję įvairovėje

LT

Europos Parlamento rezoliucija dėl Pasaulinės kovos su mirties bausme dienos

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 1983 m. balandžio 28 d. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolą Nr. 6 dėl mirties bausmės panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 1989 m. gruodžio 15 d. Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrąjį fakultatyvinį protokolą mirties bausmei panaikinti,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl mirties bausmės panaikinimo, ypač į Europos Parlamento 2007 m. balandžio 26 d. priimtas rezoliucijas dėl būtinybės nedelsiant paskelbti mirties bausmės vykdymo moratoriumą tose šalyse, kur ji vis dar taikoma,
- atsižvelgdamas į ankstesnes EP rezoliucijas, ypač į 2009 m. balandžio 26 d. rezoliucijas dėl mažumų teisių ir mirties bausmės taikymo Kinijoje, į 2008 m. lapkričio 20 d. rezoliuciją dėl mirties bausmės Nigerijoje, į 2010 m. birželio 17 d. rezoliuciją dėl egzekucijų Libijoje, į 2010 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl padėties Korėjos pusiasalyje ir į 2009 m. spalio 22 d., 2010 m. vasario 10 d. ir 2010 m. rugsėjo 8 d. rezoliucijas dėl Irano,
- atsižvelgdamas į 2007 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 62/149, kurioje raginama paskelbti mirties bausmės moratoriumą, ir į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 63/168, kurioje raginama įgyvendinti 2007 m. Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 62/149, kurią 2008 m. gruodžio 18 d. priėmė JTGA,
- atsižvelgdamas į 2010 m. rugpjūčio 11 d. JT Generalinio Sekretoriaus ataskaitą moratoriumų dėl mirties bausmės taikymo klausimu,
- atsižvelgdamas į 2010 m. liepos 16 d. JT Generalinio Sekretoriaus ataskaitą mirties bausmės klausimu,
- atsižvelgdamas į vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos per 2010 m. birželio 16 d. posėdį pasakytą kalbą apie žmogaus teisių politiką, kurioje primenama, kad mirties bausmės panaikinimas visame pasaulyje yra ES prioritetas,
- atsižvelgdamas į EP pirmininko Jerzio Buzeko 2009 m. spalio 19 d. pareiškimą, kuriame atkakliai raginama panaikinti mirties bausmę,
- atsižvelgdamas į 2010 m. vasario 24–26 d. Ženevoje vykusio 4-ojo Pasaulio kongreso prieš mirties bausmę priimtą baigiamąją deklaratiją, kurioje raginama visame pasaulyje panaikinti mirties bausmę,
- atsižvelgdamas į peržiūrėtą ir atnaujintą Tarybos 2008 m. birželio 16 d. priimtų ES gairių dėl mirties bausmės versiją,

- atsižvelgdamas į Pasaulinę kovos su mirties bausme dieną ir į tai, kad nustatyta, jog kasmet spalio 10 d. būtų minima Europos kovos su mirties bausme diena,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 2 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi Europos Sąjunga ryžtingai siekia, kad visur būtų panaikinta mirties bausmė, ir nori, kad šis principas būtų pripažintas visame pasaulyje,
  - B. kadangi ES yra svarbiausias institucinis subjektas, kovojantis su mirties bausme pasaulyje, ir jos veiksmai šioje srityje yra pagrindinis jos išorės politikos žmogaus teisių klausimais prioritetas, kadangi ES drauge yra ir pagrindinė pastangų, kurias deda pilietinės visuomenės organizacijos, siekdamos mirties bausmės panaikinimo, rėmėja,
  - C. kadangi mirties bausmė yra žiauriausia, nehumaniškiausia ir labiausiai žeminanti bausmė, kuria pažeidžiama Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtinta teisė į gyvybę, ir yra kankinimo veiksmas, nepriimtinas valstybėms, kurios paiso žmogaus teisių,
  - D. kadangi įvairūs tyrimai parodė, kad mirties bausmė nedaro jokios įtakos smurtinių nusikaltimų tendencijoms,
  - E. kadangi iš turimų duomenų matyti, kad mirties bausmė visų pirma turi poveikio nepalankioje padėtyje esantiems žmonėms,
  - F. kadangi remiantis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 6 nuostatomis Europos Tarybos valstybėms narėms draudžiama taikyti mirties bausmę,
  - G. kadangi ES siekia, kad trečiosiose šalyse būtų paskelbti mirties bausmės taikymo moratoriumai, o pati bausmė laikui bėgant panaikinta, ir kad būtų ratifikuotos atitinkamos JT ir kitos priemonės, visų pirma Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrasis fakultatyvinis protokolai, kuriuo siekiama panaikinti mirties bausmę,
  - H. kadangi mirties bausmės panaikinimas yra vienas iš teminių prioritetų teikiant paramą pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (EDŽTRP), kuria naudojantis nuo 1994 m. visame pasaulyje buvo finansuota 30 projektų, o jų bendras biudžetas sudarė daugiau kaip 15 mln. eurų,
  - I. kadangi, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, EP turi pritarii prekybos susitarimų sudarymui ir, apskritai, tarptautiniams susitarimams su trečiosiomis šalimis,
  - J. kadangi Tarptautinio baudžiamojo teismo, Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiai Jugoslavijai, Tarptautinio baudžiamojo tribunolo Ruandai, Specialiojo teismo Siera Leonei, Rytų Timoro specialiųjų sunkių nusikaltimų kolegijų ir Kambodžos teismų specialiųjų kolegijų statutuose nenumatyta mirties bausmė už karo nusikaltimus, nusikaltimus žmoniškumui ir genocidą, t. y. už pačius sunkiausius nusikaltimus, kurie rūpi tarptautinei bendruomenei ir kurie priklauso minėtųjų teismų jurisdikcijai,
  - K. kadangi 2007 m. ir 2008 m. JT Generalinė Asamblėja priėmė istorinės reikšmės

rezoliucijas 62/149 ir 63/189, kuriose raginama paskelbti pasaulinį mirties bausmės vykdymo moratoriumą ir galiausiai siekti, kad mirties bausmė būtų panaikinta, taigi pabrėžia, kad šalių, pritariančių šiai rezoliucijai, skaičius padidėjo ir kad rezoliucija 63/169 buvo priimta didžiule balsų dauguma 106 balsavus už, 46 – prieš ir 34 susilaikius,

- L. kadangi 2010 m. vasario mėn. Ženevoje vykusiame 4-ajame Pasaulio kongrese prieš mirties bausmę valstybės, kuriose mirties bausmė *de facto* panaikinta, buvo paragintos įtvirtinti tai įstatymuose, bausmės panaikinimui pritariančios valstybės buvo paragintos įtraukti visuotinio panaikinimo klausimą į savo tarptautinių santykių politiką, o tarptautinės ir regioninės organizacijos buvo paragintos paremti visuotinę bausmės panaikinimą ir priimti rezoliucijas dėl mirties bausmės vykdymo moratoriumo,
- M. kadangi 154 pasaulio valstybės *de jure* ar *de facto* panaikino mirties bausmę, iš jų 96 valstybės jos netaiko už jokių nusikaltimų, 8 valstybėse ji taikoma tik išskirtiniais atvejais, pvz., už per karą įvykdytus nusikaltimus, 6 valstybės paskelbė mirties bausmės moratoriumą ir 44 *de facto* panaikino mirties bausmę (pvz., šalys, kuriose mirties bausmė nevykdoma bent 10 metų, arba šalys, kuriose nustatyti privalomi įpareigojimai netaikyti mirties bausmės),
- N. kadangi daugiau kaip 100 šalių, kuriose už nusikaltimus taikoma mirties bausmė, uždraudė ją vykdyti nepilnamečiams nusikaltėliams, tačiau reikia pabrėžti, kad kelios šalys, šurkščiau pažeisdamos tarptautinę teisę, visų pirma Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktą (TPPTP) 6 straipsnio 5 dalį, ir toliau vykdo mirties bausmę nusikaltėliams vaikams; kadangi reikia ypač pabrėžti, kad Irane sulaikytų nepilnamečių skaičius yra didžiausias,
- O. kadangi šiuo metu pasaulyje yra daug asmenų, kurie patvirtintais duomenimis yra Europos piliečiai, laukiančių, kada bus įvykdyta mirties bausmė, ar kuriems gresia mirties bausmė, ir šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad būtina suvienyti ir sustiprinti Europos reakciją į galimą bausmės įvykdymą Europos piliečiams,
- P. kadangi 2010 m. kovo 23 d. Maskvoje vykusiame posėdyje su Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos stebėjimo komiteto nariais Rusijos Federacijos Valstybės Dūmos pirmininkas Borisas Gryzlovas pareiškė, kad dėl terorizmo grėsmės šalyje Rusijai nepavyko ratifikuoti Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos šeštojo protokolo dėl mirties bausmės panaikinimo,
- Q. džiaugiasi, kad 2010 m. vasario 11 d. Kirgizijos parlamentas patvirtino Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktą Antrąjį fakultatyvinį protokolą mirties bausmei panaikinti ir kad 2010 m. gegužės 21 d. Kirgizijos laikinoji vyriausybė viešai paskelbė galutinį konstitucijos projektą, pagal kurį, *inter alia*, uždraudžiama mirties bausmė ir kuris dabar jau patvirtintas,
- R. kadangi 43 šalys visame pasaulyje¹ taiko mirties bausmę ir daugiausia mirties bausmių

---

¹ Afganistanas, Bahreinas, Bangladešas, Baltarusija, Botsvana, Čadas, Kinija, Kuba, Demokratinė Kongo Respublika, Egiptas, Pusiaujo Gvinėja, Etiopija, Gvinėja, Indija, Indonezija, Iranas, Irakas, Japonija, Jordanija, Kuveitas, Libanas, Libija, Malaizija, Nigerija, Šiaurės Korėja, Omanas, Pakistanas, Kataras, Sent Kitsas ir Nevis,

įvykdoma Kinijoje, Irane ir Irake; kadangi vien tik Kinijai tenka 5000 ar 88 % visų pasaulyje įvykdomų mirties bausmių; Irane mirties bausme nuteista mažiausiai 402 žmonės, o Irake – mažiausiai 77,

- S. kadangi Iranas vis dar taiko mirties bausmę užmėtant akmenimis, o tai prieštarauja Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrajam fakultatyviniam protokolui,
- T. kadangi Irako prezidentinė taryba neseniai ratifikavo mirties nuosprendžius mažiausiai 900 kalinių, įskaitant moteris ir vaikus,
- U. atkreipdamas dėmesį į tai, kad ir Europos Tarybos parlamentinė asamblėja, ir Europos Sąjunga ne kartą ragino Baltarusiją panaikinti mirties bausmę; kadangi duomenys apie mirties bausmę Baltarusijoje yra slapti ir pagal Bausmių vykdymo kodekso nuostatas mirties bausmė vykdoma sušaudant ir neviešai, kalinimo įstaigos administracija informuoja teisėją apie bausmės įvykdymą, o teisėjas informuoja gimines; asmens, kuriam įvykdyta mirties bausmė, kūnas neatiduodamas giminėms, kad jį palaidotų, o laidojimo vieta nenurodoma,
- V. kadangi iš 50 Jungtines Amerikos Valstijas sudarančių valstijų 38-iose taikoma mirties bausmė, nors 4-iose iš jų mirties bausmė nevykdoma nuo 1976 m.; kadangi 2009 m. pasibaigus *de facto* moratoriumui, kuris galiojo nuo 2007 m. rugsėjo mėn. iki 2008 m. gegužės mėn., mirties bausmių skaičius išaugo iki 52, nors per septynerius metus paeiliui Jungtinėse Amerikos Valstijose paskelbtų mirties bausmės nuosprendžių skaičius sumažėjo iki 106,
- W. džiaugdamasis, kad kai kurios valstijos, pavyzdžiui, Montana, Naujasis Džersis, Niujorkas, Šiaurės Karolina ir Kentukis, vietoj mirties bausmės pasirinko tokias priemones kaip mirties bausmės vykdymo moratoriumas arba panaikino mirties bausmę; smerkdamas tai, kad Teresai Lewis Virdžinijoje ir Holly Wood Alabamoje buvo įvykdytos mirties bausmės nepaisant įrodymų, kad jos abi buvo protiškai atsilikusios, ir atkreipdamas dėmesį į Mumijos Abu Jamalio ir Troy'aus Daviso, laukiančių, kada jiems bus įvykdyta mirties bausmė atitinkamai Pensilvanijoje ir Džordžijoje, bylas,
  - 1. dar kartą pabrėžia savo nuolatinę poziciją dėl nepritarimo mirties bausmei visais atvejais ir visomis aplinkybėmis ir dar kartą pabrėžia, kad mirties bausmės panaikinimas prisidės prie žmogaus orumo stiprinimo ir pažangios žmogaus teisių plėtros;
  - 2. smerkia visas egzekucijas, kur jos bebūtų vykdomos; primygtinai ragina ES ir valstybes nares užtikrinti, kad visose šalyse, kuriose mirties bausmė vis dar taikoma, būtų įgyvendinama JT rezoliucija dėl visuotinio mirties bausmės vykdymo moratoriumo siekiant ją galiausiai visiškai panaikinti; ragina Tarybą ir Komisiją imtis veiksmų, kad palaipsniui būtų ribojamas mirties bausmės taikymas, ir primygtinai reikalauti, kad ji būtų vykdoma laikantis tarptautinių minimalių standartų;
  - 3. ragina, kad ES panaudotų visas įmanomas diplomatijos ir bendradarbiavimo pagalbos priemones siekiant mirties bausmės panaikinimo;

Saudo Arabija, Singapūras, Somalis, Sudanas, Sirija, Taivanas*, Tailandas, Uganda, Jungtiniai Arabų Emyratai, Jungtinės Amerikos Valstijos, Vietnamas ir Zimbabvė.

4. ragina valstybes, kur mirties bausmė vis dar taikoma, nedelsiant paskelbti mirties bausmės vykdymo moratoriumą; toliau ragina tokias valstybes kaip Kinija, Egiptas, Iranas, Malaizija, Sudanas, Tailandas ir Vietnamas paskelbti oficialius duomenis apie mirties bausmės taikymą šiose šalyse;
5. ragina valstybes, kurios dar nėra panaikinusios mirties bausmės, laikytis apsaugos sąlygų, kuriomis ginamos asmenų, kuriems gresia mirties bausmė, teisės, kaip nustatyta Jungtinių Tautų Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos apsaugos sąlygose; ragina Tarybą ir Komisiją paskatinti likusias šalis, kurios dar nepasirašė ir neratifikavo Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrojo fakultatyvinio protokolo, ir valstybes nares, kurios dar nepasirašė Europos žmogaus teisių konvencijos Protokolo Nr. 13 dėl mirties bausmės, tai padaryti;
6. ragina ESBO valstybes, konkrečiai – Jungtines Valstijas ir Baltarusiją, nedelsiant paskelbti mirties bausmės vykdymo moratoriumą;
7. ragina Kazachstaną ir Latviją pakeisti savo nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis vis dar leidžiama išimtinėmis aplinkybėmis taikyti mirties bausmę už tam tikrus nusikaltimus;
8. primygtinai ragina ES valstybes nares kartu su tarpregioniniais partneriais JTGA 65-ojoje sesijoje paskelbti atitinkamą rezoliuciją dėl mirties bausmės;
9. ragina šalis dalyves, kurios tebetaiko mirties bausmę, paskatinti Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biurą ir ESBO misijas bendradarbiaujant su Europos Taryba vykdyti informavimo, visų pirma, žiniasklaidos, teisėsaugos pareigūnų, politikos rengėjų ir plačiosios visuomenės, kampanijas prieš tokį sprendimo būdą kaip mirties bausmė;
10. ragina Tarybą ir Komisiją, ypač atsižvelgiant į EIVT steigimą, apibrėžti, kokios išsamios ir veiksmingos politikos mirties bausmės klausimu turėtų laikytis Europos Sąjunga daugybės asmenų, kurie patvirtintais duomenimis yra Europos Sąjungos piliečiai, kuriems gresia mirties bausmė trečiojoje šalyse, atžvilgiu; šią politiką turėtų sudaryti griežtos ir tvirtos priemonės, susijusios su identifikavimo sistema, teisinės pagalbos teikimu, ES teisiniu įsikišimu ir diplomatinio atstovavimu;
11. be to, remia už mirties bausmės panaikinimą kovojančių nevyriausybinę organizacijų, įskaitant „Hands Off Cain“, „Amnesty International“, „Penal Reform International“, Pasaulinę koaliciją prieš mirties bausmę, Tarptautinę Helsinkio žmogaus teisių federaciją, Šv. Egidijaus bendruomenę ir „Reprieve“, veiklą;
12. įsipareigoja stebėti, kaip šalių valdžios institucijos sprendžia mirties bausmės klausimą ir nagrinėja konkrečias bylas, ir svarstyti galimybes vykdyti iniciatyvas ir *ad hoc* misijas mirties bausmę tebetaikančiose šalyse, kad valdžios institucijos būtų raginamos paskelbti mirties bausmės moratoriumą siekiant visiškai ją panaikinti;
13. prašo Tarybą ir Komisiją, jei būtų sudaromi susitarimai su šalimis, kuriose vis dar taikoma mirties bausmė, arba šalimis, kurios nepasirašė moratoriumo siekiant panaikinti mirties bausmę, primygtinai raginti jas tai padaryti;
14. prašo ES vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją bei valstybes nares ir

toliau kalbėti vienu balsu ir turėti mintyje, kad svarbiausia politinė rezoliucijos mintis turi būti pasaulinio moratoriumo patvirtinimas kaip labai svarbus žingsnis siekiant mirties bausmės panaikinimo;

15. primena, kad visiškas mirties bausmės panaikinimas tebėra vienas pagrindinių ES žmogaus teisių politikos tikslų; vien tik glaudus valstybių bendradarbiavimas, bendradarbiavimas, švietimas, sąmoningumo didinimas, našumas ir veiksmingumas gali padėti pasiekti šį tikslą;
16. skatina regioninį bendradarbiavimą šiuo požiūriu; pavyzdžiui, kai 2010 m. sausio mėn. Mongolija oficialiai patvirtino mirties bausmės vykdymo moratoriumą, tai turėjo teigiamą pasekmę – kelios mirties bausmę tebetaikančios šalys ėmė svarstyti, ar ši bausmės forma neprieštarauja konstitucijai;
17. ragina Tarybą ir Komisiją pasinaudoti Pasauline ir Europos kovos su mirties bausme dienomis ir atkreipti dėmesį į, be kitų atvejų, Sakineh Mohamadi Ashtiani, Zaharos Bahrami, Mumijos Abu-Jamali, Troy'aus Daviso, Olego Grishkovtsovo, Andrei'aus Burdyko ir Ebrahimo Hamidi bylas;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją vyriausiajai įgaliotinei, Tarybai, Komisijai, ES valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, JT Generaliniam Sekretoriui, JT Generalinės Asamblėjos pirmininkui ir JT valstybių narių vyriausybėms.